

Kulturnämnden

Lägesrapport gällande Nackas konst

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Kulturnämnden ansvarar för vård- och underhåll av kommunens offentliga konst, totalt 43 verk, som framför allt finns på allmän plats och i offentliga miljöer. Nämnden har även ansvar för kommunens konstsamling, i dagsläget totalt 2 260 verk, som är tillgängliga för utlån till alla kommunalt finansierade verksamheter i Nacka. Nämnden har tecknat avtal med Dieselverkstaden gällande det övergripande operativa ansvaret för Nackas konst. Vård- och underhållsinsatserna löper enligt antagna planer, vilket gör att de mest akuta insatserna är åtgärdade. Arbetet har övergått i belysningsinsatser och att åtgärda vårdbehov med lägre gradering. Konsten i kommunens förskolor har inventerats och lagts upp i en vård- och underhållsplan. Därmed är hela kommunens konstbestånd inventerat på objektsnivå. Gällande konst i offentliga miljöer behöver ett tjugotal verk omplaceras av olika anledningar. Den främsta orsaken till omplacering är dock utbyggnaden av Nacka. Antalet verk som behöver omplaceras eller tas om hand under en ombyggnadsperiod kan öka. Nämnden har även ett övergripande ansvar för att ny konst produceras i offentliga miljöer. Under det senaste året har Dieselverkstaden drivit sju konstprojekt, framför allt kopplat till skol- och förskolefastigheter.

Utlåningen från konstsamlingen bör digitaliseras för ökad effektivitet, och samlingen bör värderas för ställningstagande gällande försäkring. Utöver denna utveckling behövs ytterligare kommunikationsinsatser och aktiviteter för ökad kännedom, delaktighet och tillgänglighet till kommunens konst. Detta förutsätter extra resurser under kommande år, vilket planeras lyftas i mål- och budget inför år 2019. Vård- och underhållsbudgeten för offentlig konst beräknas till totalt 200 000 kronor år 2019. För att restaurera målningen på Jarlabergs vattentorn tillkommer omkring 1,5 miljoner kronor.

Ärendet

I detta ärende ges en lägesrapport gällande kommunens offentliga konst, Öppna konsten, under perioden juni år 2017 till juni år 2018. Rapporten beskriver genomförda och planerade insatser gällande vård, drift, underhåll och nyproduktion av konst. Utöver detta redovisas även kommunikationsinsatser och behov av utveckling. I ärendet redovisas även insatser gällande kommunens konstsamling.

Bakgrund

Kulturnämnden ansvarar för vård- och underhåll av kommunens offentliga konst, totalt 43 verk, som framför allt finns på allmän plats och i offentliga miljöer. Nämnden har tecknat avtal med kulturhuset Dieselverkstaden gällande ansvaret för den övergripande operativa arbetsprocessen, vilket bland annat innefattar vård, underhåll, drift, kommunikation samt nyproduktion av konst. Natur- och trafiknämnden ansvarar för röjning, rensning och reparation av de ytor som angränsar till respektive konstverk. Utöver den offentliga konsten har kulturnämnden även ansvar för kommunens konstsamling, i dagsläget totalt 2 260 verk, som är tillgängliga för utlån till alla kommunalt finansierade verksamheter i Nacka.

Offentlig konst

Kulturnämnden har antagit vård- och underhållsplaner enligt bilaga ett och två. Alla verk som klassats med prioriteringsgrad ett gällande åtgärder i dessa planer har nu åtgärdats. Merparten av de som klassats med prioriteringsgrad två har också åtgärdats. Det som återstår presenteras nedan under rubriken planerade vård- och underhållsinsatser. En del av nedan planerade underhålls- och vårdbehov har uppstått efter att vård- och underhållsplanerna tagits fram. Vård- och underhåll av konst är en kontinuerlig process som, i likhet med alla andra vård- och underhållsinsatser i stadsmiljön, är ständigt pågående.

Genomförda vårdinsatser sedan juni år 2017, redovisas i Dieselverkstadens rapport, Konst i Nacka, bilaga tre. Underhållet övergår allt mer till de åtgärder som fått graderingen tre i vård- och underhållsplanerna. Utöver detta genomförs ljussättning av konst där det bedöms mest lämpligt. Under perioden har även all offentlig konst kopplad till kommunens förskolefastigheter inventerats och lagts upp i en vård- och underhållsplan, bilaga fyra. Inventeringen har genomförts i samverkan mellan Dieselverkstaden och enheten för fastighetsförvaltning, vilken har ansvar för vård – och underhåll av denna konst. Därmed har all offentlig konst som Nacka äger inventerats och lagts upp på objektsnivå i vård- och underhållsplaner.

Planerade vård- och underhållsinsatser perioden juni 2018 – 2019

Nedan vård- och underhållsinsatser är planerade gällande offentlig konst inom kulturnämndens ansvarsområde under kommande årsperiod. Verken är upplagda i vård- och underhållsplanen, bilaga ett.

- 5535 ”Knut Wallenberg” av Carl Milles

Åtgärd: Belysning

- 5528 ”Arkitekta Skulpturum” av Bertil Herolv Svensson.
Åtgärd: Belysning
- Verk 5501: ”Tid och rum” av Beth Laurin och Mats Olofgörs
Fontän, 1984 på Henrikdahlsberget.
Åtgärd: Årligt underhåll behövs samt skyltning.
- Verk 5520: ”Del av helhet, helhet av del III” av Bertil Herlov Svensson
Aluminium i Orminge centrum. Invigd 1976.
Åtgärd: Omgivande natur behöver röjas.
- Verk 5525: ”Fisksätra I” av Henry Gustafsson och Ilhan Koman
Järnsulptur i Fisksätra allé, 1975.
Åtgärd: Verket har blivit påkörkt, behöver bland annat svetsas.
- Verk 5531: ”Orienteraren” av Olle Carlström.
Rostfritt stål på Tippen centrum, invigd 1975.
Åtgärd: Omgivningen behöver röjas.
- Verk 5538: ”Storkällan” av Hanna Stahle
Corténstål och belysning vid Storkällan, 2012.
Åtgärd: Belysningsfäste behöver lagas.
- Verk 5543: ”Sexton bilder och en björk” av Roland Persson
Aluminium, Nacka seniorcenter. Installerat 2011.
Åtgärd: Allmän översyn och skyltning.
- Verk 5549: ”Vattentornet” av Åke Pallarp
Målat vattentorn i Jarlaberg, installerat 1987.
Åtgärd: Behöver totalrenoveras.

Antalet offentliga konstverk har utökats med verket ”Fyrbåken” av Lief Boltner.
Inventering av verket kommer att genomföras av konservator under året.

Kommunstyrelsen har föreslagit kommunfullmäktige att fatta beslut om en ny struktur och organisation för allt arbete med offentlig konst. Kommunfullmäktige förväntas fatta beslut i frågan i juni. Det aktuella förslaget innebär att kulturnämnden inte kommer att ansvara för vård, underhåll och drift av offentlig konst. Om förslaget till ny organisation antas av kommunfullmäktige, kommer ovan planerade vård- och underhållsinsatser att överlämnas till natur- och trafiknämnden för fortsatt hantering. I väntan på beslut och genomförandeplan gällande ny organisation löper arbetet med konst vidare enligt aktuell vård- och underhållsplanering.

Omplacering av konst

I Dieselverkstadens rapport, bilaga tre, presenteras ett tjugotal verk som kommer att behöva omplaceras av olika anledningar. Den främsta orsaken till omplacering är utbyggnaden av Nacka. Antalet verk som behöver omplaceras eller tas om hand under en ombyggnadsperiod kommer att öka framöver. Respektive ärende gällande omplacering kommer att tas upp löpande till beslut i nämnden i takt med utvecklingen. I kommunstyrelsens förslag till ny organisation ska kulturnämnden fortsatt ha ansvar för omplacering av offentlig konst.

Nyproduktion av offentlig konst

Under den aktuella perioden har Dieselverkstaden drivit sju konstprojekt, vilka presenteras i korthet nedan. Utförligare beskrivning av processer, konstverk och budget finns i Dieselverkstadens rapport, bilaga tre.

Fisksätra	”Jans plats” av WiklundWiklund, invigning nov 2017
Utskogens förskola	”Tillblivelse” av Ebba Bohlin, invigning juni 2018
Ältadalens förskola	”Simsalabimträden” av Irina My Ahrenstedt, installerat
Myrsjöskolan	”Scentak” av Mats Olofgörs, förprojektering
Kristallens förskola	Gunilla Poignant, skisspresentation maj 2018
Oxelvägens förskola	Lena Flodman, skisspresentation maj 2018
Boo gårds skola	Bigert & Bergström processen inleddes våren 2018

I enlighet med förslaget till ny organisation gällande kommunens arbete med offentlig konst, kommer inte kulturnämnden att ha något övergripande ansvar för nyproduktion av konst framöver. Tills vidare löper dock alla processer på enligt plan fram till att beslut om ny organisation och genomförandeplan har fattats.

Konstsamlingen

Nacka kommuns konstsamling består i dagsläget av totalt 2 260 verk. Större delen av samlingen är utlånad till kommunalt finansierad verksamhet. I Dieselverkstaden finns ett konstförråd där verk lagras i väntan på utlån eller vårdinsatser. Förrådet besöks regelbundet av verksamheter som vill byta ut konst eller deponera konst i samband med flytt av verksamheter eller ombyggnationer. I samband med detta får verken en översyn och fotograferas på nytt. Det är angeläget att värdera hela konstsamlingen så snart som möjligt. Värderingen ska bland annat ligga till grund för kommande beslut om eventuell försäkring av konsten. En värdering beräknas kosta omkring 200 000 kronor. Till hösten planeras nämnden få en mer utförlig lägesrapport gällande konstsamlingen, bland annat behöver nämnden fatta beslut om riktlinjer för gallring av samlingen. Syftet är att samlingen ska hålla en så hög kvalitet som möjligt, och erbjuda en välbalanserad bredd av konst som kan berika kommunens verksamheter.

Inköp av ny konst

Kulturnämnden köper årligen in nya verk till kommunens konstsamling. Under den senaste årsperioden har följande verk köpts in från fyra konstnärer, varav tre är från Nacka:

- Titel: Frisyreerna
Konstnär: Lena Flodman

- Titel: skor
Titel: skjorta
Titel: Man
Konstnär: Märta Reutersvärd

- Titel: Ryssbergen 1
Titel: Ryssbergen 2
Konstnär: Maria Macri

- Titel: Bullens
Konstnär: Pia Jeppsson

- Titel: Fyren
Konstnär: Pia Jeppsson

- Titel: Reminding
Konstnär: Kristina Junzell

- Titel: Being
Konstnär: Kristina Junzell

Verksamhetsutveckling och kommunikation

Öppna konsten

Diesilverkstaden har utvecklat och förtydligat styrdokument och checklistor gällande nyproduktion av konst. Tillgänglighet och långsiktig hållbarhet är ytterligare områden som utvecklats under perioden, exempelvis har konstpromenader tillgänglighetsanpassats för funktionsvarierade. Planer finns gällande guidade konstvandringar för barn, gemensamma vårrengöringar av konst och konstambassadörer för att medborgarna ska värna om sin konst. Workshops för skolelever i anslutning till konstverken är ytterligare förslag till utveckling för att barn och ungdomar ska känna att konsten också är deras.

Kommunikation kring konsten har utvecklats genom hemsidor, sociala medier och QR-koder på skyltar vid verken. Ett samarbete har inletts med andra kommuner och läns museet gällande framtagandet av en app för konst för att medborgarna lättare ska hitta till konsten.

Ytterligare förslag till utveckling och genomförda aktiviteter presenteras i Dieselverkstadens rapport, bilaga tre. Konsten i stadsmiljön finns sedan tidigare inlagd i GIS¹, vilket uppdateras kontinuerligt med nya verk. Alla som önskar kan gå in i kartsystemet och se var all konst ligger i Nacka, <https://webbkarta.nacka.se/>

Konstsamlingen

Generellt behöver informationsmaterial produceras gällande kommunens konstsamling. Historik, inköp och användning av samlingen behöver presenteras lättillgängligt för alla. Konstnärerna som finns representerade i samlingen bör presenteras i text och läggas upp på kommunens hemsida. Utöver det bör ett urval konstnärer och verk lyftas fram i en trycksak med syfte att öka kännedomen och stoltheten gällande Nackas konst.

Pedagogiska koncept som anpassas för förskolor och skolor föreslås utvecklas med konstpedagoger som kan gå ut till skolorna och ha workshops med barnen. Ytterligare aktiviteter som skulle kunna bidra till ökad kännedom om konsten är att göra en utställning i Nacka konsthall med verk från samlingen.

Det finns behov av att digitalisera utlåningen, men resurser har saknats för att kunna genomföra denna modernisering. Utlåningen av konst bör digitaliseras för att bli så effektiv och enkel som möjligt. Kommunens nuvarande arkivsystem Imagevult, bör utvecklas så att det fungerar för digitala utlån. Ovan förslag till utveckling gällande konstsamlingen förutsätter att nämnden beviljas extra resurser med start år 2019, vilket bör tas upp i mål och budgetärendet inför nästa år.

Ekonomiska konsekvenser

Planerade vård- och underhållsinsatser gällande offentlig konst beräknas till största del inrymmas inom ramen för nämndens budget år 2018. En del insatser kan komma att behöva genomföras år 2019 då den totala vård- och underhållsbudgeten för offentlig konst beräknas till 200 000 kronor, vilket är en halvering jämfört med årets budget. I denna beräkning ingår inte renoveringen av målningen på Jarlabergs vattentorn, som beräknas kosta omkring 1,5 miljoner kronor.

Övriga förslag till utveckling gällande kommunikation, aktiviteter, digitaliserade utlån och värdering av konst förutsätter att nämnden tillförs ytterligare resurser. Detta får enheten återkomma till i kommande mål- och budgetärende, då kommunfullmäktige fattat beslut i frågan om ny organisation och genomförandeplan gällande offentlig konst.

Konsekvenser för barn

Den offentliga konsten i Nacka ska vara tillgänglig, attraktiv och väl fungerande även för barn och ungdomar. Konst som inte fungerar utifrån konstnärens idé, eller tillåts förfalla,

¹ Geografiskt informationssystem

bidrar till miljöer som upplevs som eftersatta och oattraktiva. Det kan bidra till otrygghet och en negativ bild av den dagliga vistelsemiljön. De föreslagna åtgärderna i denna skrivelse bidrar till att höja kvaliteten i kommunens stadsmiljöer, samt bidrar till ökad tillgänglighet till offentlig konst. Detta är positivt för alla som bor i kommunen, inte minst för barn och ungdomar.

Bilagor

1. Vård- och underhållsplan för offentlig konst i Nacka kommun
2. Vård- och underhållsplan för offentlig konst i Nacka kommun, del 2
3. Vård- och underhållsplan för offentlig konst i Nacka kommun, del 4
4. Diesilverkstadens rapport Konst i Nacka, verksamhet juni 2017 – juni 2018

Tuula Aula
Tf Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Anna Hörnsten
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten